

POETISK PRAKSIS

BERGEN 28/8

Når man går i mørket må man tænde en cigaret, ilden for at lyse det svage sind op det næste sving vil følg det næste sving det næste sving vil føre dig længere ned mod menneskenes lystbåde dem, vi og os har alle dage været talte Så var det også muligt at finde lidt ensomhed i den her nat, dine hofter knirker i dødedans mens vi venter på det største skrig fødestuen er min datter og min søn værdig mens jeg sidder på min trone af sæd og hilser en ny forbruger af de vildeste drømme, dine velkommen, kære mand, dame vi må passe vores familier og stikke øjnene ud på en forrædder der har talt om en ny bevidsthed befriet for misbrug og gud hvordan overhovedet finde en udvej fra den her bygning hvor alle vinduer brænder og døren ligner en utopi? Det er de forsamlingshuse vi holder vores brylluper i

Lars Skinnebach

Klassekampens diktspalte redigeres av poetene Terje Dragseth og Aasne Linnestå. Vi trykker nye dikt av etablerte såvel som uetablerte forfattere. Bidrag mottas på adressen bokmagasinet@klassekampen.no.

NOMINERT TIL
BOKHANDLERPRISEN
2009

«Rust av Pedro Carmona-Alvarez er en av de få romanene som kommer til å gjøre en forskjell i bokhøsten.»
Karl Ove Knausgård, BOKKLUBBEN EPP

«Rust byr på alt jeg kunne tenke meg av en ny norsk roman.»
Ole Øyvind Sand Holth, DAGBLADET

VG

:k www.kolonforlag.no Roman, kr 398,-

NYE UTGIVELSER FRA KONTUR FORLAG

HIP HOP AMERIKA
av Nelson George
HELE HIP HOP-HISTORIEN FOR UNDER HUNDREAPPEN!
«Jeg elsker hip hop mer enn jeg elsker min mor, og Nelson George skriver om hip hop med hjerte, sjel og innsikt.»
– Chris Rock

Kan kjøpes i alle landet bokhandlere - kun kr. 99

FATCAP #17
20-årsjubileumsnummer
Vi feirer et av verdens eldste graffiti- og hip hop-magasin med et 116-siders dobbeltnummer.
Kjøpes i en spesialbokhandel eller på www.bokeriet.no

www.konturforlag.no **KONTUR FORLAG**

Terra incognita: Et helhjertet og vellykket forsøk på å forstå Hviterussland.

Annerledeslandet

Der nabolandene har valgt integrasjon med Europa og blitt knyttet stadig nærmere vår kulturelle sfære gjennom EU-medlemskap, visumfrihet og billige Norwegian-billetter, har Hviterussland forblitt et isolert *terra incognita* for de fleste nordmenn.

Nå har Dag og Tid-journalisten Per Anders Todal skrevet en innsiktsfull reportasjebok om et av Europas mest gåtefulle land. Faktisk er «Fanden på flat mark» den beste boka som er skrevet på norsk om Hviterussland. Det skyldes ikke bare at den er den eneste som i sin helhet er viet landet, Todal har gjort et helhjertet og vellykket forsøk på å forstå dette østeuropeiske annerledeslandet.

Boka er basert på flere opphold i landet i løpet av de siste to årene, men omhandler landets historie helt fra kristningen av østslaverne i 988, via Det litauiske storfyrstedømmet i middelalderen og landets sovjetiske historie, til de siste 18 årene med uavhengighet. Todal har reist landet på kryss og

Todal har forstått at Hviterussland ikke er noen «siste sovjetrepublikk».

tvers: vandret i Belavezjskaja pusjtsja på grensa til Polen i vest, besøkt Tsjernobylsonen i sør, og det hviterussiske Vilnius.

Likevel er Todals bok en reportasjebok, ikke en reiseskildring. Forfatteren oppholdt seg i landet over lengre tid, han lot seg til og med innrullere ved Det lingvistiske universitetet i Minsk for å komme på innsiden av samfunnet. Boka struktureres ikke rundt noen reise, men rundt ulike tema. Flere av reportasjene har tidligere stått på trykk i Dag og Tid. Dermed skiller den seg fra Aage Storm Borchgrevinks «Eurostories» og Morten Strøksnes' «Automobil», som begge besøker Hviterussland i sine reisebøker. Hvor Borchgrevink ikke helt makter å trenge inn bak «Minsk's grå fasader» og Strøksnes ikke gidder, så har Todal hatt tilstrekkelig med tid til å forstå landet. Tema-tikken er mangfoldig og han samler stoffet sammen til en

SAKPROSA

**Per Anders Todal
Fanden på flat mark.
Historier fra Hviterussland**
Samlaget 2009, 294 sider

overbevisende helhet.

Todal er ingen hviterusslandekspert, og det er en styrke ved boka. Dette gir ham den avstanden til landet som skal til for å plassere det i en global kontekst. Todal har for eksempel forstått at Hviterussland ikke er noen «siste sovjetrepublikk», for, som han sier: «Dette landet er ikke kommunistisk lenger. Det er vanskeleg å seie presist kva det er for noko. Kviterussland er noko for seg sjølv.» Forklaringen på dagens Hviterussland ligger ikke bare i (den kommunistiske) fortiden, den må søkes her og nå, i timillioners-landet i hjertet av Øst-Europa. I den grad den kommunistiske utopien fortsatt spiller noen rolle er det i form av sovjetnos-talgi. I slike presise analyser kommer kulturkjenneren Todal til sin rett.

Noen ganger kunne man kanskje ønske seg at Todal hadde et skarpere blikk for de politiske prosessene også. Todal etterlyser en sterkere hviterussisk nasjonalisme, men jeg er usikker på om det hadde vært ønskelig, og jeg tror definitivt ikke en sterkere nasjonalisme ville ha vært noen forsikring mot et regime à la Lukasjenka, slik Todal antyder. Det hviterusserne manglet på 1990-tallet var en forståelse for demokratiske og parlamentariske prosesser. Lukasjenka ble, slik Todal påpekte i Klassekampen i oktober, valgt i et relativt demokratisk valg. Problemet er det som skjedde i årene etterpå, da landets parlamentariker ikke forsto rekkevidden av de utvidede fullmaktene de innvilget Lukasjenka.

Todals kapittel om Tsjernobyl-katastrofen er ytterst interessant, ikke minst fordi Todal her klarer å få fram hvor lite vi vet om de følgene katastrofen fikk. På bakgrunn av denne usikkerheten knyttet til de faktiske følgene av eksplosjonene ved Tsjernobyl-reaktoren, framstår det som underlig

at han kan være så skråsikker på at det har vært en «absurd» ressursbruk å sende hviterussiske barn på helseopphold i utlandet. Todal må gjerne være kritisk til denne bistandsindustrien, men da bør han underbygge sin kritikk bedre. Ikke minst er det viktig å ta høyde for at grunngrunnen for å sende disse barna utenlands ikke bare har vært knyttet til helseeffekter, men også til ønsket om å la dem få en kjennskap til verden utenfor dette isolerte annerledeslandet.

Disse siste poengene, knyttet til hviterussisk nasjonalisme og konsekvensene av Tsjernobyl-ulykken, understreker hvor viktig boka er for en videre diskusjon om Hviterussland i Norge, og nettopp derfor vil jeg anbefale den på det sterkeste.

Martin Paulsen

Postdoktor i russisk ved UiB og oversetter
bokmagasinet@klassekampen.no

